

Procuratura Anticorupție
Centrul Național Anticorupție
Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale

Strategia de Recuperare

a mijloacelor financiare sustrate din
BC “Banca de Economii” SA, BC “Banca Socială” SA și
BC “Unibank” SA

Iunie 2018

Cuprins

1. Introducere	2
2. Descrierea fraudei și a măsurilor de investigare și recuperare	3
2.1 Sumar executiv	3
2.2 Instituțiile responsabile și conducătorul procesului de recuperare	5
2.3 Constatări	6
2.4 Analiza creditelor și mecanismele de spălare a banilor	7
2.5 Jurisdicții implicate	11
2.5.1 informație confidențială.	
2.5.2 informație confidențială.	
2.5.3 informație confidențială.	
2.6 Fluxurile financiare semnificative după jurisdicții	13
2.7 Identificarea Beneficiarilor	14
2.8 Activități de investigații și urmărire penală	16
2.9 Dosare înaintate în instanța de judecată	17
2.10 Activități de recuperare	19
2.10.1 Procuratura anticorupție	20
2.10.2 Recuperări realizate-BNM.....	21
3. Măsuri de recuperare ulterioare	21
3.1 Surse de informații, baze de date	23
3.2 Echipa	23
3.3 Cooperarea internațională	24
3.4 Asistența juridică internațională	26
3.5 Securizarea resurselor necesare	27
3.6 Identificarea și aplicarea măsurilor de asigurare asupra activelor	27
3.7 Administrarea activelor	28
3.8 Confiscare/urmărire activelor/bunurilor obiect de recuperare	29
3.9 Proceduri de urmărire a activelor/bunurilor în străinătate	29
4. Termeni	30
5. Raportare	30
6. Limitări și Renunțări	30

1. Introducere

Prezentul document stabilește strategia ulterioară a activităților organelor responsabile, în limitele competențelor lor, în vederea: identificării persoanelor care au beneficiat de mijloacele financiare sustrase din cele trei bănci, inclusiv și a celor care au susținut și ajutat la acest proces; identificării traseului mijloacelor financiare sustrase cu stabilirea destinației finale a acestora; acțiunile necesare de a fi întreprinse pentru recuperarea acestora, inclusiv și capacitatea organelor antrenate de a executa asemenea măsuri; recuperării mijloacelor financiare sustrase fie prin identificarea acestora, fie în caz de imposibilitate prin identificarea altor bunuri ce aparțin celor care se fac vinovați și aplicarea față de aceștia a măsurilor de asigurare și ulterior de încasare/confiscare.

Scopul acestei Strategii de recuperare a mijloacelor financiare fraudate este recuperarea, în mărime maximă posibilă, a mijloacelor financiare în valoarea în care au fost emise hârtii de valoare de stat, pentru acoperirea depozitelor persoanelor fizice și juridice, care nu sunt afiliate băncilor, inclusiv plasările interbancare din Banca de Economii SA (BEM), Banca Socială SA (BS) și Unibank SA (UB), în suma de 13,34 miliarde lei.

Obiectivul cauzelor penale este de a investiga complet și obiectiv acțiunile de scoatere ilegală a mijloacelor financiare din cele trei bănci, de a identifica persoanele care se fac vinovate și deferirea acestora justiției și identificarea bunurilor sustrase sau a altor bunuri ce aparțin făptuitorilor în vederea recuperării prejudiciului cauzat celor trei bănci.

La această etapă de investigare pe segmentul fraudării celor trei bănci sunt inițiate progrese semnificative, fiind identificate atât persoanele beneficiare a mijloacelor financiare sustrase și trimise în instanța de judecată, cât și persoanele care au facilitat procesul de sustragere și cei care au fost antrenați pentru realizarea lui. La moment în privința unei mare părți din aceste persoane există sentințe de condamnare definitive. Aceste rezultate ale activității de urmărire penală s-au datorat inclusiv și colaborării cu compania Kroll prin intermediul Băncii Naționale a Moldovei.

2. Descrierea fraudei și a măsurilor de investigare și recuperare

2.1 Sumar executiv

În perioada 2007-2014 băncile comerciale: Banca de Economii SA, Banca Socială SA și Unibank SA au fost implicate în diverse scheme de extragere frauduloasă a mijloacelor bănești din posesia acestora, realizate prin:

- acordarea creditelor neperformante persoanelor juridice care nu aveau capacitatea de a rambursa ulterior aceste credite și a persoanelor juridice care au fost create special pentru a fi scoase mijloacele financiare din cele trei bănci prin metoda creditării;
- acordarea/primirea plasamentelor interbancare (între cele trei bănci) inclusiv bănci din Federația Rusă, care au dus la un circuit al mijloacelor financiare în vederea creării aparenței unor lichidități satisfăcătoare activității bancare.

Pentru simplificarea procesului de descriere, pe tot parcursul textului este folosit termenul de „fraudare”.

O valoare exactă a cuantumului fraudei bancare nu este stabilită cu exactitate, având în vedere că mecanismul de sustragere a mijloacelor financiare a fost unul complex, cu implicarea a unui număr impunător de companii rezidente cât și nerezidente implicate în tranzitarea mijloacelor financiare pentru a fi deghizată natura și originea acestora precum și circularea aceluiași mijloace financiare prin intermediul așa numitei scheme „carusel”.

Un reper pentru valorile care sunt urmărite pentru recuperare constituie suma de 13,34 miliarde lei, ce reprezintă valoarea hârtiilor de valoare de stat emise în vederea acoperirii creditelor de urgență acordate de BNM în favoarea BEM, BS și UB în conformitate cu Hotărârile de Guvern din 13.11.2014 și 30.03.2015.

La fel, valoarea mijloacelor bănești urmărite pentru recuperare urmează a fi reduse și cu valoarea mijloacelor spre recuperare de Banca Națională a Moldovei ca rezultat a lichidării BEM, BS și UB, în valoare de aproximativ 2,614 miliarde lei (dintre care 0,477 miliarde lei au fost deja recuperate), într-o perioadă estimată de aproximativ 3 ani.

Respectiv, Procuratura Anticorupție și Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale au obiectivul de recuperare a sumei de 10,7 miliarde lei.

Conform datelor dosarelor penale examinate sau în curs de examinare în instanța de judecată valoarea mijloacelor financiare constatate a fi fraudate este de 5,64 miliarde de lei, valoarea mijloacelor financiare pe cauzele penale aflate în curs de examinare la faza de urmărire penală este de 5,06 miliarde lei.

La moment, conform constatărilor din cadrul dosarelor penale, suma mijloacelor financiare în privința cărora au fost emise hotărâri judecătorești definitive constituie 1,39 miliarde lei.

În privința sumelor de 4 miliarde lei Procuratura Anticorupție consideră că sunt acumulate probe care demonstrează ca au fost fraudate și la scurt timp vor fi expediate în instanța de judecată.

Beneficiarii majori ai fraudei bancare pot fi calificați în: Grupul Gacikevici și Grupul Filat, Platon și Șor, și implicarea acestora este expusă în tabelul următor:

Grupul Gacikevici-perioada 2007-2012

Numărul persoanelor fizice/juridice investigate	Componența de infracțiune incriminate	Suma mijloacelor financiare fraudate
97-persoane juridice 15-persoane fizice	art.239 CP art.238 CP art.190 CP	3,2 miliarde lei

Grupul Filat, Platon și Șor-perioada 2013-2014

Numărul persoanelor fizice/juridice investigate	Componența de infracțiune incriminate	Suma mijloacelor financiare fraudate
12 persoane juridice 21 persoane fizice	art.190 CP art.196 CP art.238 CP art.335 CP art.243 CP art.239 ¹ CP	6,5 miliarde lei

Sunt în proces de investigație, acumulare de probe, identificare exactă a beneficiarilor finali, din grupurile menționate sau persoane neafiliate căruiva din grupurile menționate, în mărime de 1,06 miliarde lei.

Numărul dosarelor penale constituie:

n/o	Categoria	Numărul
1	Examine de prima instanță	9
2	În curs de examinare în instanța de fond	3
3	În curs de examinare în instanța de apel	3
3	Examine cu hotărâri definitive	5
4	În curs de urmărire penală/investigare	43

În întregul proces de fraudare, în opinia Procuraturii Anticorupție, au fost implicate peste 200 persoane juridice rezidente și nerezidente, o parte dintre care au fost recunoscute vinovate, prin hotărâri definitive ale instanțelor de judecată, persoane dețin statut de inculpat, persoane dețin statut de învinuit și alte persoane dețin statut de bănuț.

Etapile comiterii fraudei bancare pot fi divizate în:

- Etapa grupului Gacikevici;
- Etapa grupului Filat, Platon și Șor.

Aceste grupări, persoane, au beneficiat de o parte din mijloacele bănești provenite din fraudă bancară, o altă parte a acestor mijloace fiind pierderi cauzate băncilor, sistemului bancar.

Mijloacele financiare care au proveniența din fraudele expuse mai sus, au fost „circulate” prin aproximativ 10 jurisdicții străine (vezi tabelul plasat la pct.2.6).

Ca rezultat a măsurilor întreprinse de PA, deja au fost aplicate sechestre pe bunuri situate pe teritoriul Republicii Moldova, în valoare totală de aproximativ 1 miliard lei (valoare convențională). Valoarea reală a bunurilor poate fi mai mare decât valoarea convențională, bunurile fiind considerate a fi subapreciate față de valoarea de piață.

Există probabilitate sporită de a spori valoarea bunurilor sechestrate, prin aplicarea sechestrelor asupra mijloacelor bănești obținute ca rezultat a vânzării valorilor mobiliare anulate de BNM (care poate varia de la 0,6 la 2 miliarde lei).

Prezenta Strategie stabilește direcțiile și liniile de acțiuni pentru recuperarea, în mărimea maximă posibilă, prin întreprinderea măsurilor posibile în cadrul legal, cu instrumentele legale și resursele din dispoziție.

Identificarea beneficiarilor la o parte din companiile nerezidente fiind efectuată în cadrul urmăririi penale prin intermediul declarațiilor persoanelor implicate, a naturii tranzacțiilor și a destinației finale a mijloacelor financiare sustrate din cele trei bănci.

Pentru partea neacoperită cu informațiile necesare din jurisdicțiile care au fost implicate în tranzitul mijloacelor financiare, urmează a fi înaintate cereri de comisie rogatorii cu solicitarea acestora, inclusiv de identificat alte metode de colaborare internațională cu jurisdicțiile implicate în tranzitarea banilor fraudauți.

2.2 Instituțiile responsabile și conducătorul procesului de recuperare

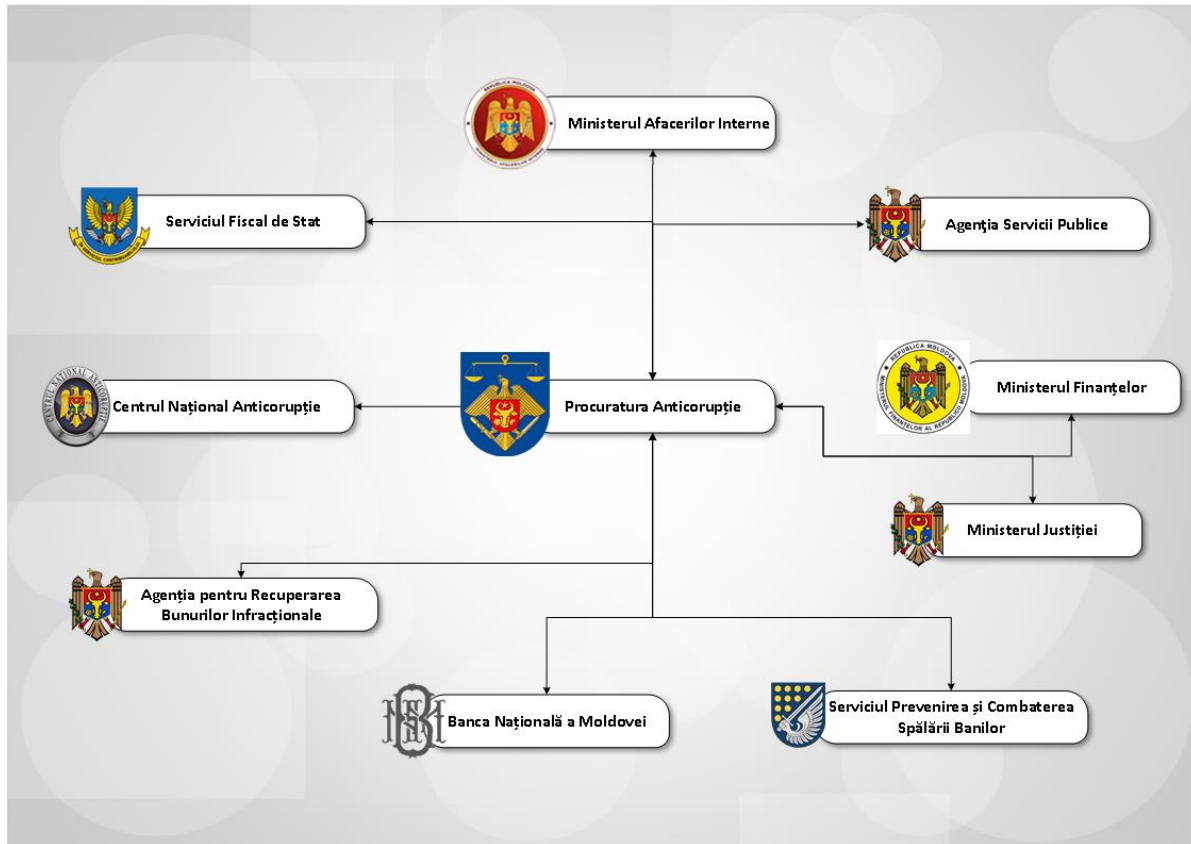
Urmărirea penală pe cauzele penale de investigare a sustragerilor din cele trei bănci este exercitată de către Procuratura Anticorupție (căreia și îi revine rolul de conducător al procesului de recuperare), organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție și Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale (responsabil de acțiunile de recuperare efectivă).

Serviciul de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Serviciul Fiscal de Stat, Agenția Servicii Publice, Ministerul Afacerilor Interne, sunt autorități publice deținători de informații privind activitățile agenților economici, persoanelor fizice și bunurilor care constituie obiect de cercetare în cadrul dosarelor penale.

Pe măsura evoluției investigațiilor, desfășurate de către organele de drept, a fraudei bancare, spectrul subiecților noi de care depinde etapa de valorificare și recuperare se extinde. Astfel, intervenția Ministerului Justiției este suficient de importantă atât timp cât punerea în executare a sentințelor de condamnare a beneficiarilor mijloacelor finale sustrate ține de executorii judecătorești și respectiv de Ministerul Finanțelor care sunt responsabili de înstrăinarea acestora bunurilor.

Totodată, având în vedere rolul Băncii Naționale a Moldovei ca organ de supraveghere a procesului de lichidare a celor trei bănci, inclusiv gestionarea bunurilor gajate din posesia băncilor aflate în proces de lichidare, se conturează importanța Băncii Naționale a Moldovei în procesul de recuperare a mijloacelor sustrate în urma fraudei bancare.

Distribuirea de responsabilități între instituții (schemă):

2.3 Constatări

Mecanismul de sustragere a mijloacelor financiare aplicat pe parcursul perioadei 2007 - 2014¹ cuprinde în mare parte valoarea creditelor neperformante care au fost acordate de către cele trei bănci „Banca de Economii” S.A., „Banca Socială” S.A. și „Unibank” S.A., inclusiv plasările interbancare acordate reciproc, între cele trei bănci², formând aparența unor noi credite acordate, dar *de facto* fiind vorba de aceeași bani cu care se închideau credite diferite. Calificarea creditelor ca fiind neperformante s-a datorat încălcărilor depistate la acordarea acestora și anume, supraevaluarea gajului, lipsa capacității de plată a persoanei juridice și a unei activități aducătoare de profit, lipsa unei destinații reale pentru care se solicita creditul, lipsa unei monitorizări după acordarea creditului dacă acesta va fi utilizat conform destinației prezentate la solicitare etc.

Grupul de companii înregistrate în Republica Moldova prin care au fost scoase mijloacele financiare din cele trei bănci sunt în mare parte companii afiliate lui Ilan Șor, Ion Rusu/Vladimir Filat, Chiril Lucinschi și Veaceslav Platon. Lista companiilor vizate sunt expuse la Anexa nr.1-informația din anexă este confidențială.

Prima etapă de deghizare a originii acestor bani sunt operațiunile de transfer pe conturile a aproximativ 62 companii off-shore³ cu conturile deschise în băncile⁴ din Letonia, care au fost identificate până la moment de către Procuratura Anticorupție

¹Perioada de investigare a Procuratoriei Anticorupție urmărită în dosarele penale conexe „fraudei bancare”.

²BC Banca de Economii SA, BC Banca Socială SA, BC Unibank SA

³Lista este indicată la Anexa nr.1

⁴Lista băncilor este indicată la Anexa nr.1

Circulația mijloacelor bănești, analizată atât în cadrul operațiunilor bancare interne cât și externe obținute ca rezultat a răspunsurilor primite la cererile de comisie rogatorie, analizele financiare ale Serviciului Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, cuprinde și restituirea unor credite acordate de cele trei bănci.

La moment, suma exactă a mijloacelor financiare sustrate de la „Banca de Economii” S.A., „Banca Socială” S.A. și „Unibank” S.A., nu a fost stabilită anume datorită „*caruselului*” care a avut loc la acordarea creditelor și restituirii acestora.

Conform notelor informative la Hotărârea Guvernului nr.938-11 din 13 noiembrie 2014 cu privire la asigurarea stabilității macroeconomice în contextul conjuncturii regionale și Hotărârea Guvernului nr. 124 din 30 martie 2015 cu privire la asigurarea stabilității sistemului bancar din Republica Moldova, Procesului-verbal nr. 2 din 3 noiembrie 2014 și nr. 3/2015 din 26 martie 2015 al Comitetului Național de Stabilitate Financiară, scopul acordării garanțiilor de stat pentru creditele de urgență, cu convertirea lor ulterioară în valori mobiliare de stat a constituit acoperirea depozitelor persoanelor fizice și juridice, cu excepția persoanelor afiliate băncilor și plasamentelor băncilor rezidente din Banca de Economii SA (BEM), Banca Socială SA (BS) și Unibank SA (UB).

Pentru acoperirea creditelor de urgență acordate de BNM pentru cele trei bănci, au fost emise valori mobiliare de stat în sumă de 13,34 miliarde lei.

La moment în procedura organului de urmărire penală se află 43 de cauze penale de investigarea aproximativ 5,06 miliarde lei din suma fraudată. Pentru camuflarea originii mijloacelor financiare, prin intermediul companiilor off-shore, au fost tranzitate mijloacele financiare în Estonia, Federația Rusă, China, Cipru și alte jurisdicții.

Un impediment la investigarea fraudei bancare îl constituie transferurile mijloacelor financiare efectuate pe conturile companiilor off-shore și utilizate la spălarea mijloacelor financiare cu proveniență suspectă pentru mai multe țări. Implicarea acestui fel de companii creează dificultate în urmărirea sumelor de bani sustrate din cele trei bănci și tranzitate prin asemenea schemă.

2.4 Analiza creditelor și mecanismele de spălare a banilor

Cazul Șor

În rezultatul investigațiilor efectuate de către Procuratura Anticorupție cu privire la fraudarea BEM, BS și UB au fost constatate următoarele:

- Schema de bază prin care au fost delapidate Băncile era realizată prin acordarea contrar legislației a creditelor bancare societății înregistrate în Moldova, uneia sau mai multor companii, din grupul Gacikevici și grupul Filat, Platon și Șor.
- Ulterior, debitorul efectua plăți în baza unor contracte fictive către companii off-shore, de regulă cu conturile deschise în băncile din *informație confidențială*. Conturile respective de asemenea fiind gestionate de companii afiliate aceluiași grupuri, companii, beneficiari finali.
- Resursele creditare contractate de debitori nu au fost rambursate sau au fost rambursate doar parțial, fiind evidentă intenția debitorului de a eschiva de la rambursarea creditului, sau având interesul de a transmite băncii gajul supraevaluat.

- Resursele bancare utilizate pentru acordarea creditelor obținute în mod fraudulos constituiau resursele proprii ale băncii sau resurse financiare formate din depozitele persoanelor fizice și juridice aflate la dispoziția instituțiilor bancare.
- Ca rezultat a nerambursării creditelor către banca creditoare, pentru evitarea creării unei crize bancare imediate cu un impact social și a nu admite prejudicierea intereselor persoanelor fizice și juridice care dețineau depozite bancare în conturile instituțiilor financiare BEM, BS și UB, Banca Națională a Moldovei (Banca Centrală), a acordat credite de urgență în baza garanțiilor de stat emise în conformitate cu Hotărârile Guvernului Republicii Moldova, pentru asigurarea rambursării depozitelor persoanelor fizice și juridice, și a plasamentelor băncilor rezidente, cu excepția persoanelor afiliate băncilor.

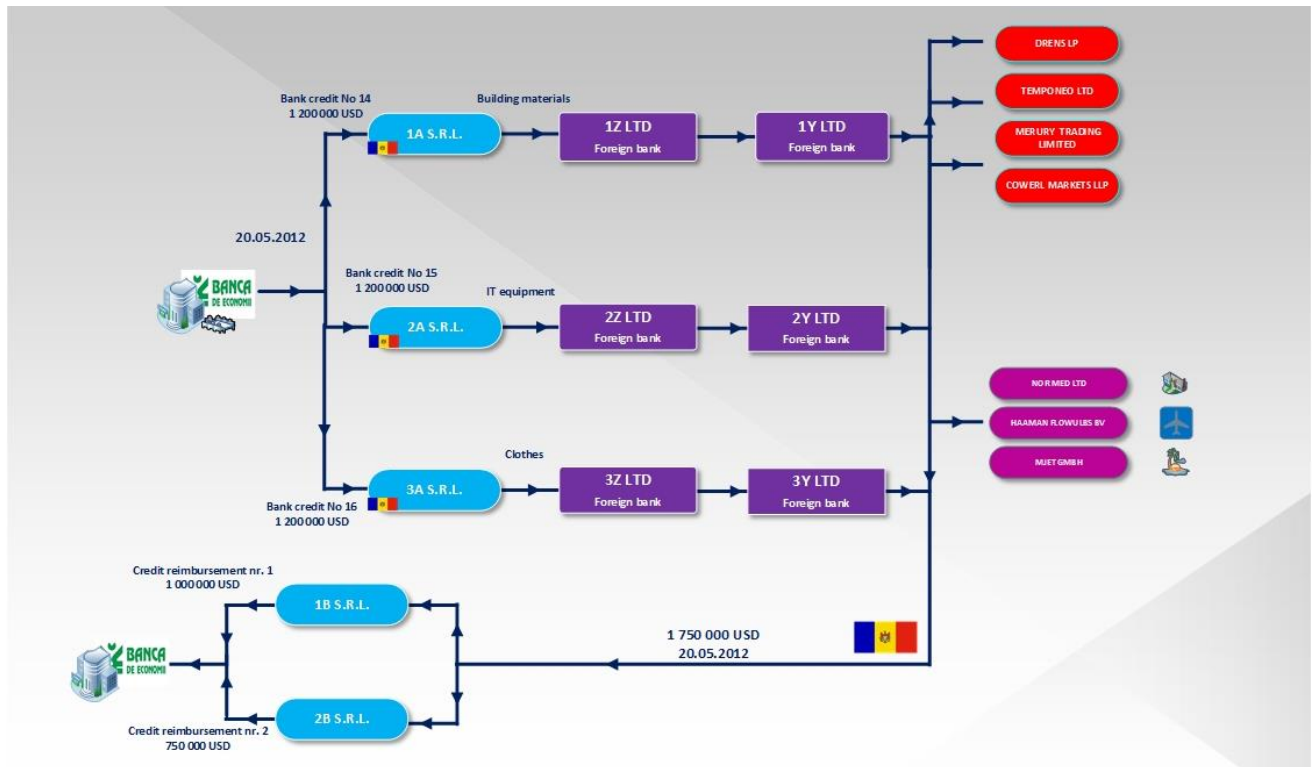
Totodată, procesul de delapidare a Băncilor avea la bază o schemă denumită "carusel" care avea ca scop deghizarea intențiilor de delapidare și crearea unor premise ce permit prelungirea acordării de credite bancare utilizate la delapidarea instituțiilor financiare.

Prin urmare, inițial, pe perioada anului 2012, Banca acordă credite bancare cu valori între 200 000 USD și 1 500 000 USD societăților din grupul grupurile nominalizate: 1A SRL, 2A SRL și 3A SRL, ulterior mijloacele creditare sunt transferate către companiile off-shore 1Z LTD, 2Z LTD și 3Z LTD, înregistrate în Marea Britanie, gestionate de către grupul SHOR, toate cu conturile deschise la ABLV BANK, Letonia, având ca destinație formală "plata pentru materiale de construcție", "plata pentru haine" și "plata pentru computere".

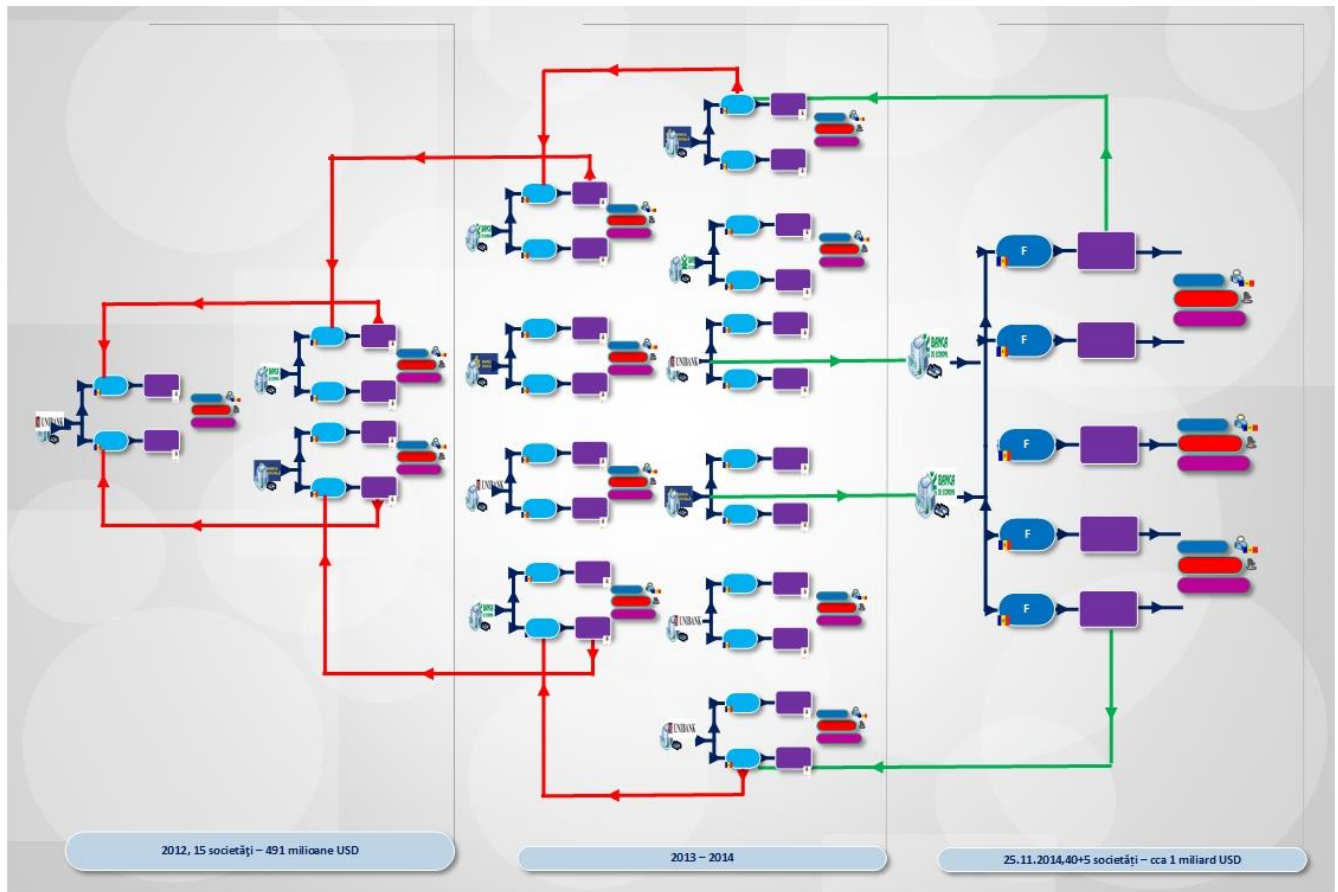
În continuare, companiile 1Z LTD, 2Z LTD și 3Z LTD, cu scopul deghizării originii, transferă mijloacele creditare către alte companii nerezidente din grupul respectiv: 1Y LTD, 2Y LTD și 3Y LTD, conturile deținute la ABLV BANK.

Ulterior, din suma totală a căror origine de facto constituie creditele din Bancă, o parte din resursele financiare sunt transferate de către companiile 1Y LTD, 2Y LTD și 3Y LTD în contul altor societăți din Moldova din același grup, denumite 1B SRL și 2B SRL, având ca destinație "plata pentru electrocasnice" și "plata pentru mărfuri dutyfree". În continuare, societățile din grupul 1B SRL și 2B SRL utilizează mijloacele bănești la rambursarea creditelor bancare acordate anterior de către Bancă.

În același timp, mijloacele rămase în conturile din ABLV BANK, companiile nerezidente 1B LTD, 2B LTD și 3B LTD le transferă în conturile diferitor companii off-shore, implicate în diverse activități de spălare de bani, cu conturile deschise în bănci din Letonia, Estonia și Cipru, cât și în contul mai multor companii din Europa și Asia, producătoare de mărfuri și prestatoare de servicii.

Drept exemplu, având în vedere că expunerile per societate din grupul Șor față de aceste 3 bănci creșteau inevitabil, respectiv apăreau dificultăți în realizarea schemei de delapidare, spre anul 2014, în procesul de delapidare prin acordarea creditelor bancare au fost implicate deja circa 45 societăți din Moldova și 50 companii off-shore din grupul Șor.

De menționat că administratori și fondatori a 42 societăți moldovenești din cele 47, beneficiare de credite bancare figurau persoane de încredere din anturajul grupului Șor, totodată aceste societăți paralel practicau activități comerciale și/sau aveau în proprietate bunuri mobile și imobile.

De asemenea, administratori și fondatori a celorlalte 5 societăți atribuite grupului Șor, figurau persoane interpușe, din categorii social-vulnerabile, care de facto nu cunoșteau despre existența acestor circumstanțe, la fel aceste societăți nu practicau careva activități comerciale și nu erau proprietari a cărorva bunuri, de facto constituind toate componentele de societăți delictive.

Totodată, având în vedere fraudarea BEM, UB și BS, lichiditățile fiind insuficiente pentru activitățile acestor bănci, pe perioada 04.11.2014 – 25.11.2014, grupul Șor a executat faza finală a fraudării.

În acest context, cu puținele lichidități existente în Bănci și a plasamentelor bancare în sumă totală de 2,5 miliarde MDL, plasate de către alte 4 bănci comerciale din Moldova, Banca de Economii a acordat sub schema "carusel" credite bancare în sumă de cca 12,5 miliarde MDL celor 5 societăți delictive din grupul Șor, având următoarele scopuri:

- Concentrarea asupra celor 5 societăți delictive a tuturor creditelor bancare nerambursate de către cele 40 societăți reale din grupul Șor;
- Concentrarea tuturor creditelor nerambursate băncilor UB și BS de către cele 40 societăți către BEM, prin intermediul celor 5 societăți delictive;

- Transferul creditelor concentrate pe 5 societăți de la BEM la BS, prin plasamente fictive ale BEM către BS.
- Cesionarea de către BS a creditelor concentrate pe 5 societăți către o companie off-shore.
- Delapidarea lichidităților rămase în Bănci, cât și a plasamentelor interbancare acordate de către alte 4 bănci moldovenești.

Suplimentar, s-a stabilit că în procesul de creditare, inițial, pe perioada anilor 2012 – 2013, la momentul când expunerile societăților grupului Șor erau de o valoare mică față de Bănci, acestea asigurau rambursarea creditelor prin bunuri imobile, terenuri și utilaje ce aparțin lui Ilan Șor și/sau a societăților gestionate de către acesta.

Ulterior, când expunerile societăților grupului Șor față de Bănci erau deosebit de mari, în calitate de gaj erau prezentate garanții bancare din partea băncilor din Federația Rusă: ALEF BANK, INTERPROMBANK și GAZPROMBANK, constituite urmare plasamentelor interbancare între Băncile moldovenești și Băncile rusești.

Urmare investigațiilor efectuate și a informațiilor primite de la Băncile rusești, s-a constatat că garanțiile bancare ale ALEF BANK, INTERPROMBANK și GAZPROMBANK prezentate în calitate de gaj erau falsificate, totodată gajurile formate din bunuri imobile în multe cazuri erau supraevaluate.

Cazul Gacikevici

Totodată, din investigațiile derulate de către Procuratura Anticorupție cu privire la activitățile de creditare efectuate pe perioada anilor 2009 – 2012 de Banca de Economii S.A. au fost acordate credite bancare către 97 societăți comerciale din Moldova. Creditele bancare erau acordate contrar legislației, iar bunurile indicate în contractele de credit erau intenționat supraevaluate.

Președinte al Băncii de Economii S.A. și responsabil de acordarea creditelor bancare figura cetățeanul Republicii Moldova Gacikevici Grigore. Societățile beneficiare de credite bancare de la Banca de Economii S.A., erau gestionate de către diferite persoane fizice care nu au o legătură între ele. Totodată, societățile derulau activități comerciale reale, având în proprietate bunuri imobile și mobile.

Mijloacele de creditare obținute au fost utilizate de către agenții economici beneficiari de credite contrar destinației inițiale prezentate băncii la solicitarea acordării creditului.

2.5 Jurisdicții implicate

Mai jos sunt prezentate unele informații cu privire la modul de utilizare a diferitor jurisdicții (cel puțin 10) în procesul de fraudare a celor trei bănci.

2.5.1 informație confidențială

Urmare investigațiilor financiare derulate, s-a constatat că cea mai mare parte a mijloacelor delapidate prin intermediul creditelor bancare au fost transferate în conturile companiilor din grupul Șor, deținute în băncile înregistrate în *informație confidențială*.

Plățile efectuate către conturile bancare din Letonia aveau la bază contracte de vânzare – cumpărare a materialelor de construcție, mărfuri duty-free, haine, utilaje și echipamente IT. Din investigațiile derulate, s-a stabilit că plățile valutare către conturile din *informație confidențială* au avut un caracter fictiv. În *informație confidențială*, pe perioada anilor 2012 – 2014, au fost deservite conturile bancare a 47 de companii off-shore din grupul SHOR.

Analiza financiară efectuată a demonstrat că mijloacele intrate pe contul celor 47 companii erau ulterior tranzitate prin intermediul altor două companii off-shore din grupul Șor, cu conturile deținute la fel în *informație confidențială*, având ca scop deghizarea originii mijloacelor financiare și atribuirea unui aspect legal al acestora. De menționat că aceste 2 companii nu au avut careva tranzacții directe cu clienți a sistemului financiar din Moldova.

Suplimentar companiilor din grupul Șor, în sistemul bancar din Letonia au fost deservite conturile altor companii nerezidente deținute de beneficiarii finali a mijloacelor fraudate sau grupurilor de companii implicate în activități de spălare a banilor inclusiv a celor provenite din fraudă BEM, UB și BS. Conturile acestor companii erau înregistrate în următoarele bănci comerciale *informație confidențială*.

Instituțiile similare din *informație confidențială* a acordat un suport important și calitativ investigațiilor derulate de către Procuratura Anticorupție și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

Tabel exclus din motiv de confidențialitate

2.5.2 informație confidențială

O parte din mijloacele financiare tranzitate prin sistemul bancar leton au fost ulterior transferate către companii înregistrate în zone off-shore sau *informație confidențială*, cu conturile deschise în banca din *informație confidențială*.

Suma totală transferată pe perioada anilor 2012 – 2014 în conturile a 10 companii nerezidente cu conturile deschise la *informație confidențială* constituie cca 5 046 732 EUR și 50 224 898 USD, la baza plăților figurând contracte de vânzare – cumpărare a materialelor de construcție.

Cele mai mari volume de mijloace financiare transferate către conturile din *informație confidențială* au avut loc pe perioada anului 2014 – 4 992 593 EUR, respectiv 48 529 091 USD.

Tabel exclus din motiv de confidențialitate

Prin sistemul financiar din *informație confidențială* ca și în cazul sistemului financiar din *informație confidențială*, au fost implicate inclusiv companii off-shore "mixer", specializate în facilitarea săvârșirii infracțiunilor de evaziune fiscală. Gestionarii de facto a companiilor off-shore "mixer" figurează diferite persoane fizice neidentificate la moment de organul de urmărire penală, însă care Procuratura

Anticorupție presupune că *de facto* în spatele acestor companii se află persoane fizice specializate în acordarea serviciilor de inginerie financiară pentru crearea unei alte origini/proveniență decât cele inițiale, a mijloacelor financiare, inclusiv cetățeni a Republicii Moldova.

2.5.3 Informație confidențială

Pe perioada anilor 2013 – 2014, un grup de 5 societăți înregistrate în Moldova și 7 persoane fizice, cetățeni a Republicii Moldova atribuite grupului Șor au obținut credite bancare în sumă totală de cca 72 milioane USD de la băncile din *informație confidențială*.

Din informațiile acumulate, s-a stabilit că mijloacele creditare au fost ulterior transferate în contul grupului de companii off-shore din grupul Șor, cu conturile deschise la băncile din *informație confidențială*, având la bază plăți fictive pentru "materiale de construcție", "utilaj" și "computere". În calitate de gaj pentru creditele rusești, societățile moldovenești prezentau garanții bancare din partea BS și UB.

Totodată, s-a stabilit că 14 credite acordate de către *informație confidențială* au fost rambursate cu mijloace bănești obținute prin eliberarea creditelor bancare de către BEM, BS și UB, ulterior transferate în conturile din *informație confidențială* a companiilor off-shore din grupul Șor.

Tabel exclus din motive de confidențialitate

2.6 Fluxurile financiare semnificative după jurisdicții

Informațiile financiare obținute de la instituțiile financiare din Republica Moldova și Letonia au creat premise pentru identificarea unor beneficiari ai mijloacelor fraudate, companiile implicate și jurisdicțiile prin care au fost tranzitate aceste mijloace financiare.

Modul de utilizare a banilor fraudate se clasifică după cum urmează:

- I. Rambursarea credite bancare contractate anterior la cele 3 Bănci, devenite scadente;
- II. Plăți în contul diferitor companii producătoare de mărfuri și prestatoare de servicii, rezidente a *informație confidențială*, etc. fiind procurate servicii de zboruri charter, servicii hoteliere și turistice, servicii medicale, bunuri imobile și mobile, accesorii de lux, etc;
- III. Transferuri în conturile bancare a diferitor persoane fizice, deschise în bănci comerciale din *informație confidențială*;
- IV. Plăți în conturile unui grup de companii off-shore, deschise în bănci din *informație confidențială*, cât și în contul unor societăți rezidente ale *informație confidențială*, deschise la *informație confidențială*, având ca scop acordarea de mită funcționarilor publici de rang înalt din cadrul Guvernului sau altor instituții publice a Republicii Moldova;
- V. Transferuri către conturile bancare ascunse ce aparțin unui grup de societăți din Republica Moldova, deținute în băncile din *informație confidențială*;
- VI. Transferuri către grupul Platon, realizate prin plăți fictive pentru "utilaj" și "materiale de construcție" în adresa unor companii off-shore, cu conturile deschise la *informație confidențială*, implicate de asemenea și în tranzitățile de mijloace bănești în sumă de cca 22 miliarde USD prin intermediul conturilor corespondente deschise de către băncile rusești la BC MOLDINDCONBANK S.A.;

- VII. Transferuri în conturile diferitor companii off-shore, denumite "mixer", deschise în bănci din *informație confidențială*, având la bază plăți fictive pentru "materiale de construcție", "servicii IT", etc.

Tabel exclus din motiv de confidențialitate

2.7 Identificarea Beneficiarilor

Urmare a investigațiilor efectuate pentru perioada 2007 - 2014, probelor acumulate, a analizelor realizate și a urmării fluxurilor mijloacelor bănești fraudate, au fost identificate 2 grupuri de beneficiari:

- Grupul Gacikevici – care a activat în perioada 2007 - 2012, care întrunește 112 persoane fizice și juridice. Grupul respectiv de persoane au obținut mijloacele financiare prin acordarea/primirea creditelor, care nu au fost administrate în mare parte conform destinației prezentate la bancă la etapa inițială de dobândire a creditului. Creditele primite au fost restituite parțial sau nu au fost restituite. Spre deosebire de grupul Filat, Platon, Șor, în cazul grupului Gacikevici nu a fost utilizată schema de deghizare a originii mijloacelor financiare nefiind tranzitate pe conturile mai multor companii și ulterior restituite băncii. Valoarea prejudiciilor estimate la moment constituie suma de aproximativ 3,2 miliarde lei.
- Grupul Filat, Platon, Șor - care a activat în perioada 2013 - 2014, care întrunește 33 persoane fizice și juridice. Grupul respectiv de persoane au obținut mijloacele financiare prin acordarea/primirea creditelor, care nu au fost administrați în mare parte conform destinației prezentate la bancă la etapa inițială de dobândire a creditului. Suma mijloacelor acordate în calitate de credit nu a fost restituită instituției financiare fiind tranzitate pe conturile companiilor nerezidente din diferite jurisdicții. Valoarea prejudiciilor estimate la moment constituie 6,5 miliarde lei

Lista beneficiarilor finali și a sumelor fraudate atribuite acestora este expusă la Anexa nr.2-informația din anexă este confidențială.

Exercițiul de identificarea beneficiarilor finali este unul complex, având în vedere modul de acționare a acestora, care a fost unul destul de deghizat, inclusiv prin utilizarea persoanelor interpușe la gestionarea companiilor nerezidente, înregistrarea acestora în zone cu o manieră specifică la colaborarea internațională și cu sisteme bancare predispușe la tranzitări suspecte (*informație confidențială*).

În traseul financiar sunt implicate inclusiv companii off-shore "mixer", specializate în facilitarea săvârșirii infracțiunilor de evaziune fiscală, contrabandă, dare de mită și spălare de bani pentru grupuri cointeresate din Republica Moldova și alte state. În calitate de gestionari formali ai companiilor off-shore "mixer" figurează diferite persoane fizice interpușe, însă *de facto* în spatele acestor companii se află persoane fizice specializate în acordarea serviciilor de inginerie financiară pentru crearea unei alte origini/proveniență decât cele inițiale, a mijloacelor financiare, inclusiv cetățeni a Republicii Moldova. Numărul companiilor și a persoanelor fizice identificate la moment, cu implicație în această schemă financiară extinsă, constituie 124.

Având în vedere profilul de activitate a companiilor off-shore "mixer", și anume implicarea acestora în scheme dubioase, uneori administrate de din diverse grupuri criminale din țări diferite, organele de resort din Republica Moldova întâmpină dificultăți în identificarea exactă a traseului financiar, cât și stabilirea cu certitudine a tuturor beneficiarilor finali a mijloacelor bănești delapidate din BEM, UB și BS.

Totodată, nu în toate cazurile persoanele fizice care au primit formal mijloacele financiare fraudate din cele trei bănci au fost și beneficiarii finali ai acestor bani, spre exemplu, în cazul celor 3 persoane fizice originare din *informație confidențială* cu conturi deschise la „Unibank” SA, *informație confidențială*, în pofida faptului că mijloacele financiare au fost ridicate de pe contul acestor persoane, asemenea operațiuni nu au fost efectuate de către deținătorii conturilor bancare.

Astfel, analiza financiară a documentelor bancare nu este suficientă pentru a putea concluziona identitatea beneficiarilor efectivi ai banilor sustrași din cele trei bănci comerciale. Există și situații care atestă incertitudini asupra faptului dacă așa categorie de subiecți au fost implicați în fraudă sau aceasta au constituit anumite remunerații pentru careva servicii prestate de ei. Multe persoane sunt stabilite înafara teritoriului Republicii Moldova iar acțiunile de investigare impun concursul organelor competente ale acestor state.

2.8 Activități de investigații și urmărire penală

Fraudarea BEM, BS și UB s-a efectuat prin următoarele acțiuni:

- acordarea creditelor neperformante persoanelor juridice care nu aveau capacitatea de a rambursa ulterior aceste credite și a persoanelor juridice care au fost create special pentru a fi scoase mijloacele financiare din cele trei bănci prin metoda creditării;
- acordarea/primirea plasamentelor interbancare (între cele trei bănci) inclusiv bănci din Federația Rusă, care au dus la un circuit al mijloacelor financiare în vederea creării aparenței unor lichidități satisfăcătoare activității bancare.

Aceste acțiuni au fost calificate conform următoarelor prevederi ale Codului Penal:

- art.190 CP - Escrocheria;
- art. 196 CP – Cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere;
- art.239 CP - Încălcarea regulilor de creditare a politicilor de acordare a împrumuturilor sau regulilor de acordare a despăgubirii/indemnizației de asigurare;
- art.239¹ CP - Gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii, a societății de investiții, a societății de asigurări;
- art.238 CP - Dobândirea creditului, împrumutului sau despăgubirii/indemnizației de asigurare prin înșelăciune;
- art.335 CP - Abuzul de serviciu;
- art.243 CP - Spălarea banilor.

Pe cazul fraudelor comise în BEM, BS și UB au fost inițiate dosare penale. Alte verificări și investigații sunt realizate în raport cu un șir de persoane fizice și juridice precum reflectate în anexa nr.1-informația din anexă este confidențială.

Deoarece investigațiile efectuate în cadrul dosarelor de fraudă bancară implică elementul de extraneitate, apar mai multe dificultăți în investigarea circumstanțelor sustragerii mijloacelor financiare de la cele trei instituții financiare.

Pe cauzele penale aflate în gestiune au fost efectuate cereri de comisii rogatorii în *informație confidențială*. Informațiile primite de la aceste țări (cu excepția *informație confidențială*, răspunsul încă nu a fost primit), după analizare, impun efectuarea cererilor de comisie rogatorii suplimentare, pentru a solicita informații cu privire la continuitatea operațiunilor bancare.

Pentru fortificarea poziției acușării a fost solicitat suportul companiei Kroll prin intermediul Băncii Naționale a Moldovei, pentru a se expune pe partea ce ține de mijloacele financiare sustrate în luna noiembrie 2014, și care au confirmat suma mijloacelor financiare identificată și de către Procuratura Anticorupție în valoare de 5 mlrd. lei.

Rezultatele obținute la moment pe cauzele penale de investigare a fraudei bancare se datorează zecilor de percheziții efectuate atât la factorii de decizie a celor trei bănci cât și la agenții economii prin intermediul cărora au fost sustrate mijloacele financiare, zeci de audieri de martori inclusiv specialiști în domeniul bancar, sute de ridicări de acte bancare, inclusiv expertizei financiar bancare efectuate de experții din cadrul Centrului Național Anticorupție și Centrului Național de Expertize Judiciare.

Sarcinile inițiale a investigațiilor au fost clarificarea următoarelor împrejurări:

- care este suma creditelor acordate de către „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” și BC „Unibank” SA companiilor beneficiare de credite neperformante în perioada 01.01.2009-01.12.2014;
- au fost sau nu restituite instituțiilor financiare „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” și BC „Unibank” SA, creditele acordate companiilor menționate supra, cu descrierea provenienței mijloacelor financiare cu care au fost închise creditele acordate;
- au fost asigurate creditele acordate de către „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” și BC „Unibank” SA companiilor indicate supra, dacă da atunci sub ce formă;
- exista numerar de mijloace financiare în instituțiile financiare „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” SA și BC „Unibank” SA, care au făcut plasamentele reciproce inclusiv în alte instituții financiare în perioada 01.01.2011-01.12.2014.

Totodată, Procuratura Anticorupție, pentru a identifica rolul politicului la tot ce însemna gestionarea și fraudarea „Băncii de Economii” SA, a intentat o cauză penală în cadrul căreia au fost audiați zeci de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, vice-miniștri și directori de instituții publice pentru a putea identifica originea devalizării instituției financiare.

2.9 Dosare înaintate în instanța de judecată

Procuratura Anticorupție în perioada 2013-2017, a expediat în instanța de judecată 25 de cauze penale, în care sunt vizate 32 persoane.

În privința factorilor de decizie ai „Băncii de Economii” SA și „Unibank S.A., persoane din nemijlocita apropiere a acestora sau beneficiari finali, au fost înaintate în instanța de judecată următoarele dosare:

În privința Grupului Gacikevici:

Gacichevici Grigore și alți 4 membri ai Consiliului Băncii de Economii: Vizitiu Ana, Mișov Alexandr, Belibov Leonid, Bejenari Mihail, la moment sunt cercetați penal în instanță, în mai multe cauze pentru faptul că în perioada 2009-2012 au acordat credite neperformante sau neacoperite cu gajuri la 17 persoane juridice, cu valoarea confirmată de bancă în sumă de 1,038 miliarde de lei.

Au fost aplicate măsuri asiguratorii pe bunurile acestor persoane în valoare totală de peste 58 000 000 lei. Inculpatul Gr. Gacichevici este judecat în stare de arest preventiv.

Tot pentru această perioadă au fost trimise în judecată persoanele fizice care au gestionat companii beneficiare de credite bancare și anume Belschii Serghei, care este cercetat la Judecătoria mun. Chișinău oficiul Buiucani, pentru obținerea creditului prin înșelăciune în mărime de 2 450 000 dolari SUA pe societatea comercială „Nic Trans Grup” SRL și 1 000 000 euro pe societatea comercială „Vesi” SRL.

De asemenea, au fost obținute condamnări pentru dobândirea creditelor prin înșelăciune de la BEM, în conformitate cu prevederile art. 238 Cod penal, în privința lui:

- Urechi Denis pe faptul obținerii frauduloase a unui credit în cuantum de 1 700 000 euro pe societatea comercială „Pro Aqua Com” SRL, condamnat la 4 ani închisoare cu admiterea integrală a acțiunii civile.

- Raileanu Serghei pe faptul obținerii frauduloase a unui credit în cuantum de 1 800 000 euro pe societatea comercială „Incotir” SRL, condamnat la 2 ani închisoare cu suspendare pe un termen de 2 ani cu admiterea integrală a acțiunii civile. Sentința este contestată din motivul blîndeței la Curtea de Apel.
- Gheraşenco Serghei Dumitru și SRL „Farmaservice” pe faptul dobândirii creditului prin înșelăciune în sumă de 3 890 812 lei. Prin sentința Judecătoriei mun. Chișinău, sediul Buiucani, persoana fizică a fost condamnată la amendă, iar persoana juridică, amendă cu privire de dreptul de a desfășura activități farmaceutice.

În privința Grupului Filat, Platon, Șor:

- Condamnarea lui Rusu Ion, „Caravita & CO” SRL și „BussinesEstates Investments” SRL, sentința de judecată devenind definitivă și irevocabilă după ce a fost judecat inclusiv de către Curtea Supremă de Justiție și se referă la spălarea banilor în sumă de peste 52 mln. lei, sustrași din „Banca de Economii” SA.
- Administratorul de facto al companiei, care și-a recunoscut deplin vina și a colaborat cu ancheta a fost condamnat la 3 ani și 6 luni de închisoare. Acțiunea civilă înaintată pe caz a fost admisă integral, iar persoanele juridice „Caravita& CO” SRL și „BussinesEstates Investments” SRL au fost lichidate.
- Condamnarea lui Filat Vladimir, prin sentința din 27.06.2016, emisă de către Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art.324 alin.(3) lit.a) și b) (corupere pasivă) și art.326 alin(3) lit.a) (trafic de influență) din Codul penal la o pedeapsă definitivă de 9 ani de închisoare, amendă în mărime de 3000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe o perioadă de 5 ani. De asemenea, instanța a dispus aplicarea confiscării speciale a bunurilor în valoare de 798 003 178 lei MDL. Ulterior, la 11.11.2016 Curtea de Apel Chișinău a diminuat valoarea sumei supuse confiscării la 472 537 568 lei 78 bani, fapt menținut în vigoare și de Curtea Supremă de Justiție.

Deși acțiunile lui Filat au fost calificate ca infracțiune de corupție și s-ar părea că nu au tangență cu devalizarea sistemului bancar, cazul Filat are cea mai directă legătură cu fraudă bancară.

În primul rând pentru că obiectul infracțiunilor de corupție constituie mijloacele financiare sustrate din „Banca de Economii” SA de către grupul Filat, Platon, Șor, inclusiv care derivă din infracțiunile descrise mai sus. În afară de acesta s-a stabilit cu certitudine că faptele de corupție au fost condiționate de implicarea lui Vladimir Filat și facilitarea înstrăinării ilegale a cotei statului în „Banca de Economii” SA prin emisia suplimentară de acțiuni fără participarea statului.

Sechestru fiind aplicat pe bunurile mobile și imobile ce aparțin condamnatului, iar la moment sunt în proces de executare.

- Condamnarea lui Platon Veaceslav, care la 20 aprilie 2017 a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor de art.190 alin.(5) (escrocherie) și art.243 alin.(3) lit.b) (spălare de bani) din Codul penal, fiindu-i aplicată pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 18 ani, cu încasarea de la Platon Veaceslav în folosul părții civile băncii comerciale „Banca de Economii” SA a mijloacelor financiare în valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune - 869 224 839,76 lei MDL.

Platon Veaceslav a fost judecat în stare de arest. Conform rechizitoriului, banii obținuți prin înșelăciune sub formă de credite de la BEM, au fost transferați pe conturile mai multor companii off-shore și instituții financiare din Rusia, Letonia și Ucraina, pentru a le deghiza

proveniența ilegală. Ulterior, o parte din acești bani au fost utilizați pentru stingerea unor credite obținute anterior de către Platon Veaceslav în băncile din Republica Moldova.

Curtea de Apel Chișinău, a menținut legalitatea sentinței primei instanțe.

- Ex-președintele Consiliului Băncii de Economii Ilan Șor, a fost trimis în judecată pentru faptul, că prin intermediul persoanelor fizice și juridice afiliate acestuia în perioada noiembrie 2014 au fraudat „Banca de Economii” SA în sumă totală de peste 5,2_mld. lei, pe care le-a transferat pe contul unor companii off-shor de peste hotare, infracțiuni prevăzute la art.190 alin.(5) și art.243 alin.(3) lit.b) Cod penal.

La 21.06.2017 Judecătoria mun. Chișinău oficiul Buiucani I-a condamnat pe Sor Ilan pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art.196 alin.(4) și 243 alin.(3) lit.b) din Codul penal, fiind stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pentru un termen de 7 ani și 6 luni și admisă acțiunea civilă în principiu în valoare de 2,71 miliarde lei.

La moment, cauza penală este examinată în procedura de apel la Curtea de Apel Cahul.

- Chiril Lucinschi, a fost expediat în instanța de judecată, fiindu-i incriminat comiterea infracțiunii prevăzute la art.243 alin.3) litb) Cod penal, pe faptul deghizării mijloacelor financiare obținute fraudulos de la Unibank S.A. și art.352¹ Cod penal–falsul în declarații. Suma mijloacelor financiare deghizate fiind de 440 100 dolari și 278 242 Euro, suma totală în lei fiind de 10 600 000 lei.

Prin sentința din 04.04.2018, Judecătoria mun. Chișinău, sediul Buiucani a dispus condamnarea lui Lucinschi Chiril în baza art.243 alin.3) litb) Cod penal, fiindu-i aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani și 6 luni și pe art.352¹ Cod penal, fiindu-i aplicată amenda în mărime de 27500 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 4 ani. Totodată fiind dispusă și confiscarea bunurilor și anume: mijloace bănești în sumă de 23 100 Euro, ½ cotă parte din două terenuri pentru construcții în valoare de 2 mln. Lei și ½ cotă parte din casă de locuit cu valoarea de 3,5 mln. Lei.

La moment, cauza penală este examinată în procedura de apel la Curtea de Apel Chișinău.

- Comitetul de creditare a Unibank S.A. compus din președintele băncii Țugulschi Dumitru, vicepreședintele băncii Cernei Ghenadie, șeful direcției Juridice Bolun Mircea și șeful direcției finanțe Vesilovschi Serghei, pe faptul încălcării regulilor de creditare la acordarea persoanei juridice „Timol Impex” SRL, a 4 credite în valoare totală de 16 mln dolari și 15 mln. Euro, suma totală în lei fiind de 485 030 000 lei, infracțiune prevăzută la art.239 alin.(2) lit.a) Cod penal.

La moment în instanța de judecată se examinează 7 cauze penale la care au fost conexe alte 17 cauze penale, iar suma mijloacelor financiare pe cauzele penale din instanța de judecată este de 5,1 miliarde lei.

2.10 Activități de recuperare

Referitor la recuperarea mijloacelor financiare sustrate din cele trei bănci comerciale, acest proces urmează a fi divizat în două părți:

- Recuperări în cadrul dosarelor penale; și
- Recuperări în cadrul procedurii de lichidare a celor trei bănci.

2.10.1 Procuratura Anticorupție

În cadrul dosarelor penale - „Banca de Economii” SA a înaintat cerere de chemare în judecată în privința celor ce se fac vinovați de comiterea fraudei bancare invocând o sumă a prejudiciului de peste 13 miliarde de lei. Totodată, în cadrul investigării fraudei bancare s-a constatat că suma de peste 13 miliarde de lei, cuprinde și suma mijloacelor financiare acordate de Banca Socială S.A. și Unibank S.A., aceasta deoarece între cele trei bănci au fost efectuate mai multe plasări interbancare, iar invocarea unui prejudiciu de către Banca Socială S.A. sau Unibank S.A., iar duce la dublarea sumei care a fost fraudată.

Tocmai de aceea, suma mijloacelor financiare fraudate, urmărită de Procuratura Anticorupție la moment constituie 13,34 miliarde de lei.

Ținând cont că parțial valoarea fraudei conține și datoriile preluate de la BC „Investprivatbank” SA, iar o parte din prejudiciul cauzat urmează a fi compensat din contul activelor ce urmează a fi înstrăinate în procesul de lichidare a BEM, BS și UB (aproximativ 2,614 miliarde lei), valoarea mijloacelor bănești urmărite pentru recuperare de către Procuratura Anticorupție și Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale urmează a fi redusă corespunzător.

În cadrul cauzelor penale în temeiul acțiunii civile înaintate de către Banca de Economii S.A., au fost aplicate măsuri de asigurare atât pe bunurile persoanelor implicate în procesul de acordare a creditului (funcționarii băncilor comerciale) cât și a agenților economici. De menționat că companiile care au beneficiat de credite neperformante pe perioada lui Gacikevici, au fost garantate cu gajuri care constituiau bunuri mobile și imobile și care la moment au trecut în posesia băncii.

În privința aplicărilor sechestrelor asupra bunurilor persoanelor implicate în procesul de acordare a creditelor, de către instanțele de judecată au fost emise hotărâri de a fi încasate, din contul persoanelor condamnate, mijloace financiare (aproximativ 4,09 miliarde lei), după cum urmează:

- Rusu Ion, „Caravita & CO” SRL și „BussinesEstates Investments” SRL repararea prejudiciului în mod solidar în sumă de 52 mln. Lei;
- Filat Vladimir: confiscarea bunurilor în valoare de 472 537 568 lei 78 bani și a corpurilor delictive în valoare totală în sumă de 4 524 195,22 lei;
- Platon Veaceslav: repararea prejudiciului cauzat în sumă de 869 224 839,76 lei;
- Ilan Șor: a fost admisă acțiunea civilă în partea ce ține de suma de 2,7 mld. lei.

La faza de urmărire penală, în vederea asigurării restituirii prejudiciului cauzat băncii au fost aplicate sechestre pe bunurile mobile și imobile a căror valoare de cadastru/bilanț depășește 1 miliard de lei. De menționat este că valoarea de piață a acestor bunuri este cu mult mai mare și una din sarcinile trasate în procesul de recuperare este de a evalua bunurile aplicate sub sechestrul și de a dispune înstrăinarea acestora inclusiv cu implicarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale.

2.10.2 Recuperări realizate - BNM

În urma emiterii hârtiilor de valoare de stat în sumă de 13,34 miliarde lei în luna octombrie 2017 și transmiterii lor către BNM, creditele de urgență în aceeași sumă au fost transmise către Ministerul de Finanțe.

Lichidatorii BEM, BS și UB, sub supraveghere BNM, întreprind acțiunile necesare pentru recuperarea mijloacelor bănești din activele rămase la aceste bănci. Mijloacele bănești astfel colectate, sunt transferate de către lichidatorii BEM, BS și UB către Ministerul Finanțelor, pentru rambursarea creditelor de urgență restante. Astfel, din octombrie 2017 până în prezent, lichidatorii BEM, BS și UB au transferat către Ministerul Finanțelor suma de 342 milioane lei.

Principalele acțiuni întreprinse de lichidatorii BEM, BS și UB pentru recuperarea mijloacelor bănești din activele existente, sunt:

- Colectarea creditelor, dobânzilor, penalităților și altor datorii conform graficelor de rambursare în vigoare;
- Organizarea licitațiilor pentru vânzarea activelor din proprietatea băncilor în proces de lichidare. Activele cu o valoare mai mare de 1 milion lei sunt vândute cu aprobarea prealabilă a BNM;
- Înaintarea acțiunilor civile în instanțele de judecată pentru încasarea forțată a datoriilor;
- Înaintarea titlurilor executorii pentru încasarea forțată a datoriilor conform hotărârilor instanțelor de judecată;
- Înaintarea sesizărilor către organele de urmărire penală pentru creditele nerecuperate.

Valoarea recuperărilor care poate fi realizată în cadrul procesului de lichidare a celor 3 bănci este estimată la aproximativ 2,136 miliarde lei

3. Măsuri de recuperare ulterioare

Recuperarea mijloacelor financiare fraudate din cele 3 bănci, urmează a fi recuperate prin:

- Continuarea investigațiilor privind epizodele, persoanele, companiile și sumele, din țară și peste hotare, în privința cărora nu au fost expediate dosare în instanța de judecată, cu aplicarea măsurilor de sechestru asupra patrimoniului persoanelor învinuite, inculpate (Anexa nr.1)-informația din anexă este confidențială;
- Administrarea și vânzarea în condițiile legii a activelor sechestrate în cadrul dosarelor penale (Anexa nr.3)-informația din anexă este confidențială;
- Identificarea, sechestrarea, administrarea și înstrăinarea altor active (altele decât cele deja sechestrate), în țară și de peste hotare, a persoanelor declarate vinovate în cadrul dosarelor penale, examinate sau în curs de examinare (Anexa nr.3)-informația din anexă este confidențială;
- Recuperarea în ordine civilă a creditelor acordate cu încălcarea regulilor de creditare (altele decât sumele/creditele vizate în cadrul dosarelor penale), inclusiv pe calea înstrăinării bunurilor gajate și altor bunuri a beneficiarilor creditelor (Anexa nr.3)-informația din anexă este confidențială;
- Înstrăinarea activelor băncilor fraudate;

Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale va desfășura investigații financiare paralele, în țară și peste hotare, conform competenței atribuite în vederea urmăririi activelor/bunurilor obiect al recuperării și acumulării probelor cu privire la bunurile respective, în baza delegațiilor expediate de organul de urmărire penală.

În termen imediat și mediu, executorii judecătorești urmează să pună în executare hotărârile judecătorești prin care au fost dispuse încasarea a aproximativ 1,39 miliarde lei, prin înstrăinarea activelor deja sechestrate și urmărirea mijloacelor bănești care urmează a fi încasate de la vânzarea hîrtilor de valoare anulate de către Banca Națională a Moldovei, în valoare care variază de la 0,6 miliarde la 2 miliarde lei.

În cadrul investigațiilor financiare paralele desfășurate în vederea urmăririi activelor/bunurilor obiect al recuperării, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale va întreprinde acțiunile de urmărire penală și măsurile speciale de investigație în condițiile Codului de procedură penală pentru identificarea și acumularea probelor referitoare la alte bunuri ale persoanelor vinovate.

Activele/bunurile identificate vor fi indisponibilizate, la demersul procurorului, prin încheierea instanței de judecată de punere sub sechestru.

În scopul urmăririi și indisponibilizării activelor/bunurilor - obiect al recuperării, se va face uz de sistemele informaționale naționale și alte surse de informații, cooperarea internațională și asistența juridică internațională în cel puțin 10 jurisdicții internaționale.

În procesul urmăririi și indisponibilizării bunurilor infraționale, echipa de lucru va identifica eventualele lacune și/sau impedimente care ar face dificilă și/sau care nu ar permite recuperarea integrală a prejudiciului cauzat, inclusiv de ordin legislativ sau normativ și va propune soluții pentru înlăturarea acestora organelor competente.

Pentru realizarea obiectivelor propuse, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale va contracta servicii de asistență juridică iar Procuratura Anticorupție va solicita de la alte state, asistență juridică internațională, după caz.

Necesitatea operării unor asemenea modificări rezidă din obligațiile asumate de Republica Moldova și alte state prin ratificarea Convenției ONU împotriva corupției din 2003, care în art. 57 alin. (2) stabilește că statele părți trebuie să adopte măsura legislativă adecvată pentru a permite returnarea activelor către țara solicitantă.

Recuperarea bunurilor indisponibilizate se va finaliza cu confiscarea acestora, dispusă prin hotărârea instanței de judecată, și repararea prejudiciului cauzat prin infrațiune prin restituirea, după caz, repatrierea bunurilor.

Conform datelor dosarelor penale examinate sau în curs de examinare în instanța de judecată valoarea mijloacelor financiare constatate a fi fraudate este de 5,64 miliarde de lei, valoarea mijloacelor financiare pe cauzele penale aflate în curs de examinare la faza de urmărire penală este de 5,06 miliarde lei.

La moment, conform constatărilor din cadrul dosarelor penale, suma mijloacelor financiare în privința cărora au fost emise hotărâri judecătorești definitive constituie 1,39 miliarde lei.

În privința sumelor de 4 miliarde lei Procuratura Anticorupție consideră că sunt acumulate probe care demonstrează ca au fost fraudate și la scurt timp vor fi expediate în instanța de judecată.

Banca Națională a Moldovei estimează realizarea următoarelor recuperări:

Nr.ord.	Denumirea	BEM	BS	UB	Total
1.	Active lichide ¹	8,122	8,694	2,390	19,206
2.	Mijloace fixe ²	127,506	70,500	19,541	217,547
3.	Active în posesie ³	60,903	10,165	0	71,068
4.	Împrumuturi și avansuri brut ⁴:				
4.1.	- varianta realistă	291,120	262,313	18,142	571,575
4.2.	- varianta optimistă	600,075	771,693.00	36,933	1,408,701
5.	Alte active ⁵	11,908	15,253	1,739	28,900
6.	Roseau Alliance LLP				
6.1.	- varianta realistă	100,000	-	-	100,000
6.2.	- varianta optimistă	200,000	-	-	200,000
7.	Alte credite/datorii trecute la pierderi ⁶	100,000	77,431	13,822	191,253
Total încasări					
<i>Varianta realistă</i>		699,559	444,356	55,634	1,199,549
<i>Varianta optimistă</i>		1,108,514	953,736	74,425	2,136,675

3.1 Surse de informații, baze de date

În vederea urmării și identificării activelor/bunurilor obiect al recuperării, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale va accesa și utiliza sistemele informaționale automatizate și bazele de date naționale existente în Republica Moldova, precum și rețelele securizate de schimb de informații cu autoritățile străine și/sau internaționale în domeniul recuperării bunurilor infractionale.

Respectiv, este necesar instituirea unui mecanism de coordonare corespunzător și eficient între instituțiile publice și private naționale relevante și o bază de date comună cu asigurarea unui nivel adecvat de protecție a datelor.

Întru recuperarea activelor/bunurilor se vor utiliza și informațiile disponibile în cadrul instituțiilor publice și private, inclusiv cele financiare, precum și ale altor furnizori de date, atât din țară, cât și de peste hotare, în vederea colectării datelor necesare pentru identificarea și indisponibilizarea bunurilor.

Conștientizând importanța și impactul major ale surselor informale de informație (mass-media, internet, rețele sociale, etc.) pentru acumularea datelor relevante în vederea identificării activelor/bunurilor obiect al recuperării, echipa de lucru va face uz de acestea, cu materializarea acestora în calitate de probe, în condițiile Codului de procedură penală.

3.2 Echipa

Măsurile de recuperare a mijloacelor de fraudate din BEM, BS, UB, urmează să fie realizată atât în cadrul dosarelor penale, acțiunilor civile cât și a acțiunilor de punere în executare a hotărârilor judecătorești precum și cadrul procesului de lichidare băncilor.

Coordonator al procesului este Procuratura Anticorupție.

Executorul măsurilor de recuperare este Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale.

În cadrul procedurilor de lichidare a BEM, BS și UB, BNM urmează să coordoneze procesul de lichidare, administrare a bunurilor și recuperare, executat de către administratorii procedurilor de lichidare.

Cauzele penale de investigare a fraudei bancare sunt în procedura Procuraturii Anticorupție și a Centrului Național Anticorupție. În cadrul acestora au fost emise ordonanțe de formare a grupului de urmărire penală din mai mulți procurori din cadrul Procuraturii Anticorupție, ofițeri de urmărire penală și ofițeri de investigație din cadrul Centrului Național Anticorupție, inclusiv fiind antrenat Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor pe segmentul analizelor financiare.

Grupul de urmărire penală își desfășoară activitatea în conformitate cu Codul de procedură penală, în vederea documentării tuturor circumstanțelor și identificării persoanelor care se fac vinovate de comiterea infracțiunilor de sustragere a mijloacelor financiare din cadrul celor trei bănci comerciale.

Pentru realizarea strategiei de recuperare a bunurilor infraționale urmează a fi antrenate mai multe instituții ale statului care au tangență directă cu acest proces. Rolul important la identificarea, evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infraționale indisponibilizate îl deține Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale care intervine în acest proces la delegația Procuraturii Anticorupție.

Totodată reieșind din etapele la care se află cauzele penale de investigare a fraudei bancare și nume, faza de urmărire penală, de judecată și respectiv de executare, este important de a fi antrenate și alte instituții responsabile de executarea a sentințelor de judecată care sunt definitive cum ar fi Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției.

Totodată pentru valorificarea și înstrăinarea bunurilor în posesia cărora au intrat cele trei bănci în proces de lichidare, urmează a fi antrenată Banca Națională a Moldovei ca organ de supraveghere, care la moment deține și administrarea acestora.

3.3 Cooperarea internațională

Urmărirea activelor/bunurilor obiect al recuperării aflate peste hotarele Republicii Moldova, va fi realizată de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale prin schimbul securizat informal de date și documente cu autoritățile competente străine și/sau internaționale în domeniul recuperării bunurilor infraționale, indiferent de statutul acestora, pe principii de reciprocitate sau în baza acordurilor de colaborare, cu respectarea standardelor naționale și internaționale aplicabile în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

Întru realizarea scopului stabilit, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale va utiliza și rețelele securizate informale de schimb de informații cu autoritățile străine și/sau internaționale.

Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale va negocia repatrierea activelor/bunurilor obiect al recuperării aflate peste hotare, în condițiile art. 13 alin. (2) din Legea nr.48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale. În acest sens, Agenția va comunica cu autoritățile competente străine referitor la valoarea bunurilor infraționale repatriate în Republica Moldova, având în vedere contribuția și cheltuielile suportate în legătură cu urmărirea bunurilor infraționale, acumularea probelor, indisponibilizarea, administrarea și valorificarea bunurilor infraționale indisponibilizate sau confiscate, pe bază de reciprocitate sau în conformitate cu prevederile acordurilor internaționale.

Cate jurisdicții urmează a fi abordate:

În cadrul investigațiilor financiare paralele, în procesul de urmărire a bunurilor infraționale și recuperare a acestora, precum și de identificare a beneficiarilor finali, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale va aborda 10 jurisdicții în care au fost transferate mijloacele financiare fraudate, după cum urmează:

- Informație confidențială

Totodată, în cazul în care în procesul de recuperare a bunurilor infraționale vor fi identificate și alte jurisdicții în care au fost transferate bunurile infraționale, procesul de recuperare se va extinde și asupra acestor jurisdicții.

În acest sens se vor întreprinde acțiuni:

- Efectuarea prin rețelele securizate informale a schimbului de date în vederea identificării și urmăririi bunurilor infraționale;
- Analiza datelor obținute, stabilirea jurisdicțiilor în care au fost transferate bunurile infraționale;
- Identificarea autorităților competente din cadrul jurisdicțiilor străine în vederea inițierii procedurii de cooperare internațională;
- Solicitarea indisponibilizării bunurilor prin înghețare conform standardelor internaționale;
- După caz expedierea cererilor de asistență juridică internațională în materie penală în vederea aplicării sechestrului;
- Expedierea suplimentară în caz de necesitate;
- Inițierea procedurii de încheiere a acordurilor de colaborare cu jurisdicțiile necesare.

Cate acorduri de cooperare sunt, cate urmează a fi încheiate:

- În dependență de jurisdicțiile stabilite, urmează a fi inițiată procedura de cooperare internațională cu fiecare stat în parte și încheiate acorduri de colaborare. Numărul acordurilor de colaborare din numărul va reieși din numărul de jurisdicții stabilite de unde urmează a fi recuperate bunurile infraționale.
- Actualmente, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale nu are încheiate acorduri de recuperare a bunurilor infraționale cu instituțiile similare din jurisdicțiile în care au fost transferate bunurile infraționale.
- După identificarea și indisponibilizarea bunurilor infraționale în jurisdicțiile străine, urmează a fi stabilite instituțiile responsabile de recuperarea bunurilor infraționale din fiecare jurisdicție în parte, în vederea negocierii repatrierii acestora, în baza unor acorduri încheiate în acest sens prin prisma legislației existente.
- Totodată, potrivit art. 7 din Legea nr. 595 din 24.09.1999 „privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova”, inițierea negocierii unui tratat internațional se efectuează prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova, în baza decretului Președintelui Republicii Moldova sau a hotărârii Guvernului Republicii Moldova.
- În acest sens, pentru a asigura un proces eficient și operativ de recuperare a bunurilor infraționale, este necesar de modificat cadrul legal existent în vederea acordării Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, dreptului de a negocia și încheia în mod direct acorduri privind repatrierea bunurilor infraționale cu instituții similare străine.

Cum si cine va realiza urmărirea în ordine civilă peste hotare:

Conform art. 5 lit. g) din Legea nr. 48 din 30.03.2017 în atribuțiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, intră reprezentarea intereselor statului și ale persoanelor juridice de drept public în procese civile de recuperare a bunurilor infraționale, precum și de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea legislației Republicii Moldova și a altor state.

Întru realizarea acestei atribuții, urmează de a opera modificări în legislația existentă, și anume în art. 5 lit. g) al Legii nr.48 din 30.03.2017, cu suplinirea reprezentării intereselor **și persoanelor juridice de drept privat**, deoarece prin noțiunea de persoane juridice de drept public, se subînțelege potrivit art.2 al Legii nr.158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, *autoritate publică* – orice structură organizatorică sau organ, instituită prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

De asemenea, în corespundere cu prevederile art.58 Cod civil, „persoanele juridice de drept public”, este reglementat că:

(1) Statul și unitățile administrativ-teritoriale participă la raporturile juridice civile pe poziții de egalitate cu celelalte subiecte de drept. Atribuțiile statului și ale unităților administrativ-teritoriale se exercită în asemenea raporturi de organele acestora, în conformitate cu competența lor.

(2) Organele împuternicite să exercite o parte din funcțiile (atribuțiile) Guvernului posedă personalitate juridică doar dacă aceasta decurge din prevederile legii sau, în cazurile expres prevăzute de lege, din actele autorităților administrației publice centrale sau locale.

(3) Prin derogare de la prevederile alin.(2), persoanele juridice de drept public se pot înființa și altfel, în cazuri expres prevăzute de lege.

Totodată, potrivit art.2 al Legii privind activitatea băncilor nr.202 din 15.12.2017, banca este definită drept persoană juridică a cărei activitate constă în atragerea de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la public și în acordarea de credite în cont propriu.

La fel, întru realizarea atribuției de reprezentare a subiecților vizați de către Agenție în procesele civile de recuperare a bunurilor infraționale, precum și de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea legislației Republicii Moldova și a altor state, urmează de intervenit cu modificări și în Hotărârea Guvernului cu privire la reprezentarea intereselor statului în instanțele judecătorești și în instituțiile de arbitraj naționale și internaționale nr. 764 din 12.10.2012 (*în vigoare din 19.10.2012*), urmează de suplinit statele de personal specializat al ARBI, precum și de alocat mijloace financiare necesare pentru suportarea cheltuielilor de judecată, cuantumul cărora depinde de caracterul și valoarea acțiunii înaintate, pentru asigurarea executării acțiunii.

Întru realizarea acestei atribuții, urmează de a opera modificări în Hotărârea Guvernului cu privire la reprezentarea intereselor statului în instanțele judecătorești și în instituțiile de arbitraj naționale și internaționale nr. 764 din 12.10.2012 (*în vigoare 19.10.2012*). Totodată, urmează de suplinit în statele de personal specializat al ARBI, precum și alocarea mijloacelor financiare necesare pentru suportarea cheltuielilor de judecată, cuantumul cărora depinde de caracterul și valoarea acțiunii înaintate, pentru asigurarea executării atribuției vizate.

3.4 Asistenta juridica internațională

În cadrul cauzelor penale de investigare a fraudei bancare au fost efectuate mai multe cereri de comisie rogatorie în state precum: *informație confidențială* însă din rezultatele activității companiei Kroll, au fost specificate mai 10 jurisdicții în care urmează a fi efectuate cereri de comisie rogatorie cu solicitarea de a fi efectuate acțiuni de urmărire penală în vederea identificării traseului mijloacelor financiare, a persoanelor implicate și respectiv aplicarea măsurilor de asigurare în vederea recuperării acestora.

3.5 Securizarea resurselor necesare

Întru realizarea obiectivelor trasate urmează în cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale a fi angajat personal suficient cu experiență profesională în domeniul urmăririi penale, în vederea efectuării investigațiilor financiare paralele conform competenței atribuite, în domeniul IT și analitic pentru efectuarea schimbului de informații cu organele similare internaționale în scopul identificării bunurilor infracționale, în cooperarea internațională în vederea repatrierii bunurilor, precum și a specialiștilor, experților pentru evaluarea, valorificarea și administrării bunurilor infracționale (sechestrare).

Totodată, urmează de suplinit în statele de personal specializat al Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale pentru reprezentarea intereselor statului și ale persoanelor juridice de drept public în procese civile de recuperare a bunurilor infracționale, precum și de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea legislației Republicii Moldova și a altor state, precum și alocarea mijloacelor financiare necesare pentru suportarea cheltuielilor de judecată, cuantumul cărora depinde de caracterul și valoarea acțiunii înaintate, pentru asigurarea executării atribuției vizate.

De asemenea, urmează de asigurat logistic Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale cu tehnica de calcul performantă și tehnica specială de serviciu, crearea soft-urilor și bazelor de date necesare pentru ducerea evidenței unice a bunurilor indisponibilizate.

Totodată, în prezent odată cu expedierea delegației în adresa Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, figuranții în cauza penală au deja statut procesual de bănuț sau învinuit, în privința cărora este aplicată măsura preventivă arestul, fapt care minimalizează posibilitatea identificării, urmăririi bunurilor și acumulării probelor în privința acestor bunuri, cât și indisponibilizării bunurilor infracționale.

Prin urmare, urmează de a opera modificări în legislația existentă pentru a permite efectuarea investigațiilor financiare paralele și în alte cazuri decât cele prevăzute actualmente, la fel, în vederea deschiderii de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale a conturilor bancare în scopul efectuării operațiunilor de încasări și plăți prin instituțiile financiare, a sumelor de bani obținute în urma valorificării bunurilor infracționale, cu privire la reprezentarea intereselor statului în instanțele judecătorești și în instituțiile de arbitraj naționale și internaționale, privind înghețarea bunurilor infracționale în cadrul efectuării investigațiilor financiare în baza delegațiilor organelor de urmărire penală naționale.

În scopul, executării atribuțiilor Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale de evaluare, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrare), urmează a fi aprobat de către Guvern Regulamentul cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrare).

3.6 Identificarea și aplicarea măsurilor de asigurare asupra activelor

În scopul identificării activelor/bunurilor obiect al recuperării (obiective reflectate în anexa 3-informația din anexă este confidențială), urmează a fi efectuate investigații financiare paralele conform competenței atribuite în vederea urmăririi bunurilor infracționale și acumulării probelor cu privire la bunurile respective, și anume efectuarea acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații desfășurate cu scopul acumulării probelor referitoare la bănuț, învinuit, inculpat sau condamnat, la patrimoniul acestuia și bunurile pe care le deține în calitate de beneficiar efectiv, la

patrimoniul proprietarului și administratorului bunurilor deținute de bănuțit, învinuit, inculpat sau condamnat în calitate de beneficiar efectiv, în vederea recuperării bunurilor infracționale.

În cursul efectuării investigațiilor financiare paralele, urmează a fi aplicate măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii. Măsurile asiguratorii, constau în sechestrarea bunurilor mobile și imobile în conformitate cu prevederile legislației procesual penale.

În acest sens, costul bunurilor ce urmează a fi puse sub sechestrul se determină conform prețurilor medii de piață din localitatea respectivă, fără aplicarea vreunui coeficient, iar valoarea bunurilor puse sub sechestrul, nu poate depăși valoarea acțiunii civile.

La fel, determinând cota-parte a bunurilor ce urmează a fi puse sub sechestrul a fiecărui din mai mulți învinuiți, inculpați sau a câtorva persoane care poartă răspundere pentru acțiunile lor, se ia în considerare gradul de participare a acestora la săvârșirea infracțiunii. În scopul asigurării acțiunii civile poate fi pusă sub sechestrul întreaga proprietate a uneia din aceste persoane.

Prin urmare a celor descrise, se întocmește ordonanța privind punerea bunurilor sub sechestrul, iar de către procuror se înaintează judecătorului de instrucție, demers pentru autorizează punerea bunurilor sub sechestrul.

Rezultatele investigației financiare paralele fiind consemnate în procesul-verbal respectiv întocmit de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, care este recunoscut în calitate de probă.

Întru realizarea acestui obiectiv este necesară implicarea eforturilor Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, procurorilor și instanțelor de judecată, în limitele competențelor atribuite.

3.7 Administrarea activelor

Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuează evaluarea bunurilor, în cazul în care acestea urmează a fi puse sub sechestrul în conformitate cu Legea privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și a Codului de procedură penală al Republicii Moldova.

Până la soluționarea contestațiilor privind punerea sub sechestrul, bunurile se pot păstra la proprietari/titulari după caz sau pot fi ridicate.

În scopul administrării activelor/bunurilor obiect de recuperare (obiective reflectate în anexa 3-informația din anexă este confidențială), Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în comun cu Ministerul Finanțelor efectuează depozitarea, întreținerea și gestionarea acestora, în baza Regulamentului cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrate), care urmează a fi adoptat prin Hotărârea Guvernului.

În acest sens, se formează o comisie instituită din proprietari/titulari de drepturi după caz, persoana responsabilă din cadrul ARBI și Ministerului Finanțelor în vederea întocmirii actului de primire-predare.

De către Ministerul Finanțelor se organizează procesul de întreținere, păstrarea în stare bună și asigurarea integrității acestora în dependență de natura bunurilor infracționale sechestrate, cu întocmirea notelor informative anuale despre modul de întreținere a bunurilor infracționale sechestrate.

Totodată, în cazuri speciale la cererea proprietarului bunurilor sau cu acordul acestuia ori, după caz, la demersul procurorului, instanța de judecată care a aplicat sechestrul sau instanța care judecă

cauza, în cursul urmăririi penale și al judecării cauzei, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, poate dispune de îndată valorificarea bunurilor sechestrate, iar în lipsa acordului proprietarului, bunurile asupra cărora a fost aplicat sechestrul pot fi valorificate anticipat, în mod excepțional, dacă:

- depozitarea, întreținerea sau gestionarea bunurilor sechestrate necesită cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea lor;
- valoarea bunurilor s-a diminuat semnificativ, în proporție de cel puțin 10% pe parcursul unui an din momentul aplicării sechestrului;
- termenul de garanție sau de valabilitate a bunurilor expiră, precum și alte condiții prevăzute de legislația procesual penală.

Întru realizarea acestui obiectiv este necesară implicarea eforturilor Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, procurorilor, instanțelor de judecată și Ministerului Finanțelor, în limitele competențelor atribuite.

3.8 Confiscare/urmărire activelor/bunurilor obiect de recuperare

Agencia de Recuperare a Bunurilor Infraționale va desfășura investigații financiare paralele conform competenței atribuite în baza delegațiilor expediate de către organul de urmărire penală în cadrul urmăririi penale, în vederea urmăririi activelor/bunurilor obiect al recuperării și acumulării probelor cu privire la bunurile respective.

Justiția în cauzele penale se înfăptuiește în numele legii numai de către instanțele judecătorești, iar confiscarea specială și confiscarea extinsă a bunurilor infraționale, precum și repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiuni se dispun prin hotărârea instanței de judecată în condițiile Codului de procedură penală și ale Codului penal.

Instanța de judecată dispune de soarta bunurilor infraționale indisponibilizate, acestea restituindu-se proprietarului de drept sau trecându-se în proprietatea victimei, a părții civile sau a părții vătămate, iar în lipsa acestora, trecerea gratuită în proprietatea statului.

Bunurile infraționale aflate peste hotare se repatriază în Republica Moldova, iar cele aflate în Republica Moldova în legătură cu infracțiunile săvârșite peste hotare, după caz, rămân în Republica Moldova sau se repatriază în statul străin corespunzător, în cadrul cooperării juridice internaționale.

În cazul existenței Hotărârilor definitive a instanțelor de judecată, procesul de confiscare/urmărire a activelor/bunurilor obiect de recuperare, va fi asigurat în baza prevederilor Codului de executare.

Întru realizarea acestui obiectiv este necesară implicarea eforturilor Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale, procurorilor, instanțelor de judecată și Ministerului Justiției, în limitele competențelor atribuite.

3.9 Proceduri de urmărire a activelor/bunurilor în străinătate

Agencia de Recuperare a Bunurilor Infraționale, în cadrul investigațiilor financiare paralele efectuate în baza delegației organului de urmărire penală în vederea urmăririi activelor/bunurilor obiect al recuperării, va comunica prin canalele securizate informale de schimb de informații cu autoritățile competente străine și/sau internaționale în domeniul recuperării bunurilor infraționale și va realiza schimbul de informații și documente în scopul identificării bunurilor respective.

Activele/bunurile obiect al recuperării identificate peste hotare se vor indisponibiliza prin aplicarea măsurilor asigurătorii prevăzute de Codul de procedură penală al Republicii Moldova și în conformitate cu prevederile legale de asistență juridică internațională în materie penală.

Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale va negocia repatrierea în Republica Moldova a activelor/bunurilor identificate și/sau indisponibilizate peste hotare, în cadrul cooperării juridice internaționale.

Totodată, întru asigurarea recuperării integrale a prejudiciului cauzat, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale va reprezenta, în dependență de fiecare caz în parte, interesele statului și/sau ale persoanelor juridice de drept public în procesele civile de recuperare a bunurilor.

4. Termeni

Prezenta Strategie urmărește scopul recuperării mijloacelor bănești fraudate într-un termen de aproximativ 3 ani.

Acest termen este stabilit reieșind din acțiunile planificate a Băncii Naționale a Moldovei, Procuratura Anticorupție și Agenția de Recuperare a Bunurilor Imobiliare.

Termenul propus nu ține cont de acțiunile care nu sunt controlabile sau influențabile de către Procuratura Anticorupție, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale și/sau Banca Națională a Moldovei.

5. Raportare

Semestrial, Procuratura Anticorupție va informa Procurorul General despre acțiunile efectuate în baza prezentei strategii și despre rezultatele obținute.

Progresele de recuperare a mijloacelor bancare fraudate, raportate de către Procuratura Anticorupție către Procuratura Generală, urmează a fi incluse în raportul anual de activitate a Procuraturii, inclusiv prezentat Parlamentului Republicii Moldova și făcute publice.

În dependență de progrese, Procuratura Anticorupție, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale, vor comunica public, inclusiv prin intermediul comunicatelor de presă, despre rezultatele obținute în procesul de recuperare.

6. Limitări și Renunțări

Datele, numele persoanelor, sumele, indicate în această strategie de recuperare sunt prealabile și aproximative și pot varia, în dependență de: (i) deciziile definitive a instanțelor de judecată, (ii) măsurile realizate în cadrul legal, în scopul recuperării mijloacelor bănești fraudate.

Termenii și măsurile indicate pentru a fi realizate, sunt aproximative și sunt condiționate de durata, dispozițiile și rezultatele procedurilor și hotărârilor judecătorești sau a altor autorități publice ori private, deținători de procese sau date necesare procesului de recuperare, din țară și de peste hotare,

precum și de disponibilitatea instrumentarului, resurselor umane și financiare, pentru realizarea scopului.